

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100179

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Баєва Каріна Олегівна

2. Baieva Karina Olegivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Соціальні та поведінкові науки. Психологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-12-2021

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.051.054

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.51, 15.81.99

Тема дисертації:

1. Особистісні чинники екологічно значущої поведінки
2. Personal factors of environmentally significant behavior

Реферат:

1. Нині людство живе у світі, де складно не помітити негативні екологічні зміни. Діяльність кожного є основною причиною трансформацій у природному оточенні. Для того, щоб зупинити деградацію в природі, усім представникам людського виду потрібно об'єднатися й робити більше «екологічно доброзичливих», ніж екологічно руйнівних вчинків, але така зміна спрямованості поведінки залежить від багатьох факторів. Ми зосередилися на особистісних чинниках екологічної поведінки індивіда. У дисертації представлено теоретичне узагальнення та емпіричне підтвердження значної ролі особистісних чинників у визначенні спрямованості екологічно значущої (екоруйнівної або екозберігаючої) поведінки та описано механізми активації екозберігаючої поведінки особистості. У роботі розкриті механізми впливу екологічної позиції як керуючого параметру, що визначає системну організацію смислових утворень особистості, на екологічно значущу поведінку. Запропоновано теоретичну модель регуляторних впливів на екологічно значущу поведінку, згідно якої вплив екологічної позиції на поведінку опосередкований такими особистісними чинниками, як переконання щодо контролю в екологічній сфері, особисті екологічні норми, суб'єктивний

зв'язок з природою, емоційні відгуки на екологічні проблеми, екологічні копінг-стратегії. Мета дослідження: розробити та перевірити модель регуляторних впливів особистісних чинників на екологічно значущу поведінку як теоретичної підстави для розробки особистісно-орієнтованих соціально-екологічних інтервенцій. У дослідженні взяли участь 538 респондентів, з яких 374 жінки та 164 чоловіки. Дослідження складалося з чотирьох частин. У дисертації емпірично підтверджено, що переконання щодо контролю, екологічні норми, суб'єктивний зв'язок з природою, емоційні відгуки на порушення проєкологічних норм та копінг-стратегії у відповідь на глобальні екологічні загрози є медіаторами, що опосередковують вплив екологічної позиції на екологічно значущу поведінку; показано, що раціональне визнання суб'єктом своєї належності до природного світу сприяє проєкологічній поведінці за умови переживання ним зв'язку з природою; встановлено, що вплив екологічної позиції на проєкологічну поведінку частково опосередкований екологічною самоефективністю, яка, в свою чергу, посилює загальну самоефективність, що сприяє проєкологічній поведінці; встановлено, що позитивний вплив екологічної позиції на проєкологічну поведінку здійснюється опосередковано через гальмування депроблемних емоційно-орієнтованих стратегій та відповідне посилення копіngu вирішення проблем; встановлено, що саме проблемно-орієнтований копінг позитивно впливає на активацію проєкологічної поведінки; виділені та описані три типи екологічного світогляду в залежності від екологічної позиції особистості; розроблено тренінг, який спрямовано на активацію та/або підтримку проєкологічної поведінки суб'єкта, а також рекомендації для розробки особистісно-орієнтованих соціально-екологічних інтервенцій. Ключові слова: особистісні чинники, екологічна позиція, екологічно значуща поведінка, переконання щодо контролю, особисті екологічні норми, суб'єктивний зв'язок з природою, емоційні відгуки на порушення проєкологічних норм, екологічні копінг-стратегії, типи екологічного світогляду, еколого-психологічний тренінг.

2. Currently, humanity lives in a world where it is hard not to notice the negative environmental changes. Everyone's activity is the primary cause of transformations in the natural environment. To stop the degradation in nature, all representatives of human species need to unite and perform more «ecologically friendly», rather than destructive actions, but such direction change in behaviour depends on many factors. The focus is made on the personality determinants of an individual's ecological behaviour. The dissertation presents a theoretical generalization and empirical confirmation of the significant role of personalized factors in determining the orientation of environmentally significant (eco-destructive or eco-conservative) behavior and describes the mechanisms of activation of eco-conservative behavior of a personality. In the work revealed mechanisms of influence of ecological worldview position as a control parameter that determines the systemic organization of semantic formations of personality on environmentally significant behavior. A theoretical model of regulatory influences on environmentally significant behavior is proposed, according to which the influence of ecological worldview position on behavior is mediated by such personal factors as beliefs about control in the ecological area, personal environmental norms, subjective connection with nature, emotional responses to environmental problems, coping strategies. The purpose of the study: to develop and test a model of personal factors regulatory influences of environmentally significant behavior as a theoretical basis for the development of personality-oriented socio-environmental interventions. The study involved 538 respondents, of whom 374 were women and 164 men. The study consisted of four parts. The dissertation it is empirically confirmed that control beliefs, environmental norms, subjective connection with nature, emotional responses to violations of environmental norms and coping strategies in response to global environmental threats are mediators that mediate the impact of ecological position on environmentally significant behavior; it is shown that the subjective rational recognition of his belonging to the natural world promotes proenvironmental behavior, provided that he experiences a connection with nature; the impact of the ecological worldview position on proenvironmental behavior is partly mediated by environmental self-efficacy, which, in turn, enhances the overall self-efficacy that promotes pro-environmental behavior; it is defined that the positive influence of the ecological worldview position on proenvironmental behavior is carried out indirectly through the inhibition of emotionally-focused strategies and the corresponding strengthening of problem-focused coping; it is defined that problem-focused coping has a positive effect on the activation of pro-environmental behavior; identified and described three types of ecological

worldview depending on the ecological worldview position of the person; training was developed aiming at activating and / or supporting the proenvironmental behavior of the person, as well as recommendations for the development of personality-oriented socioenvironmental interventions. Key words: personal factors, ecological worldview position, environmentally significant behavior, control beliefs, personal environmental norms, subjective connection with nature, emotional responses to violation of proenvironmental norms, coping strategies, types of ecological worldview, training.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кряж Ірина Володимирівна
2. Kryazh Iryna Volodymyrivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Паламарчук Ольга Миколаївна

2. Palamarchuk Olha M.

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Панченко Вікторія Олександрівна

2. Panchenko Viktoriia Oleksandrivna

Кваліфікація: к. психол. н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олефір Валерій Олександрович

2. Olefir Valerii Oleksandrovych

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Луценко Олена Львівна

2. Lutsenko Olena Lvivna

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Плохих Віктор Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Плохих Віктор Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.